

מים (בקירור); ואם יזריקו מוצרים אלה אין להניח שהחיסון יהיה ראוי לשמו. המעוניין בחיי-סון צריך, אפוא, להקפיד על מקור מוצאם (יצרנים מהימנים) של התרכיבים ואופן שמירתם עד לשימוש.

בסוף, נזכיר בדבר מובן מאליו שביצוע כל פעולות החיסון טעון עצה, הדרכה והשגחה מטעם אנשי השירות הווטרינרי.

ו. פנינגטון

בהמותיו מסכנת המחלות; נוסף לחיסון אין להקל בטיפול הטוב ובאמצעי התברואה השונים. התרכיבים והאנטיסרומים השונים — ייצורם והשימוש בהם — נתונים כיום לפיקוח מוסדות הממשלה, ואף על פי כן אין להסיק מכך את המסקנה: „לא תיתכן עוד התפרצות מחלה בעדרי או בלהקת העופות שלי הואיל וביצעתי את החיסון“. אין לשכוח שרבים ממוצרי החיסון עלולים להתקלקל וכוחם ייתש עם הזמן, ביחוד כשאין שומרים עליהם בתנאי טמפרטורה מתאי-

הפרה המקומית כיסוד לטיפול בקר לבשר

רות אחדות של פרות מקומיות (ערביות) בפרים מגזעי ברהמה והרפורד*. הולדות, צאצאי ההכר לאות אינם נופלים ואף עולים בקצב גידולם על הולדות הטהורים מגזעי האבות. הסימנים של גזעי האבות שולטים בצורתם החיצונית של הולדות ומבחינת התאמתם לתנאי האקלים והסביבה, הם דומים לאמותיהם המקומיות. העגלים הם בעלי גוף רחב ועמוק. שלד העצמות עדין יותר משל גזעי הבשר. שפע החלב שהפרה המקומית משפיעה על הולד, גורמת להתפתחות מזוהזת בתקופת היניקה, דבר אשר נותן אפשרויות טובות לגבי התפתחותה העתידה של הבהמה.

על יסוד התוצאות הטובות שהופיעו בדור ההכלאה הראשון, הוחלט להרחיב את השיר מוש בדרך ההכלאה ובתקופה האחרונה נרשמו כשן מאות אחדות של פרות מקומיות לצורך זה.

במשך שלוש שנות עבודה בפרה המקומית למדנו לדעת שהיא נהנית מאוד מטיפול והזנה משופרים יותר מאשר בעדרי המוצא שלה. פרה רזה ומדולדלת מתעברת בקושי — לעתים רק אחת לשנתיים — והולד שלה נידון לגיוון גופני ני מראשית קיומו בגלל מיעוט חלב ואילו אותה פרה במצב גופני טוב, מתעברת מדי עונה בעונה ומגדלת ולדות בריאים וחזקים. כל זאת בגבולות של קיום על מירעה טבעי בלי תוספת מזון בעונות הרעייה. פרות שהובאו באחרונה

לניצול המרעה הטבעי ברחבי הארץ והפרי כחו לבשר, דרושים עשרות אלפי ראשי בקר. חלק מהבקר הרב הזה יבוא לנו מהעגלים של עדרי החלב — וחלק מעדרים מיוחדים של גזעי בקר לבשר.

דרך גידול העגלים, צאצאי עדרי החלב, הנו בדוק ומנוסה באופן כללי ואילו דרך טיפוחם וגידולם של גזעי הבשר שהובאו מן החוץ, עדיין בראשיתה. היא מתבססת על נסיונות מצומצמים למדי, אשר בוצעו ביזמת המחלקה לבקר במספר משקים במשך שנים אחדות. מן העובדות שהצטברו עד כה מסתמן, שפיתוח עדרי לבשר בארץ יוכל להשען בעיקר על שני גזעים ידרי עים בעולם והם גזע הברהמה וגזע ההרפורד. פרת הברהמה תתאים לאזורים הצפוניים בשל עמידותה הטבעית בפני הקדחות למיניהן וגזע ההרפורד יתאים לאזורי הדרום והנגב. אולם אפשרויות יבוא מחו"ל הן מצומצמות מאוד וגם הריבוי הטבעי של 800 הראש הנמצאים כיום בארץ, יצריך תקופה ארוכה מאוד, עד אשר נצליח לאכלס את שטחי המרעה הנרחבים בבקר הדרוש. בתוקף מציאות זו ניסינו להכליא עשר-

* שיטת ההכלאה מקובלת מאוד ביחס לגזע הברמה בדרום ארצות הברית. כל חואי גדול מטפח עדר רביה טהור — קטן יחסית — ממנו הוא מגדל את הפרים עבור עדר השחיטה הגדול, בו משמשת פרה מקומית ובעיקר ערבירב של גזעים אחרים את יסוד ההכלאה הנקבי. יחס הדם האופטימלי בכל הנוגע לייצור בשר רנטבילי נחשב ל-60% דם ברהמה ו-40% דם אחר.

הבקר המקומי אינם מאפשרים בחירת פרות כרצוננו, עלינו להרבות בקניית פרות, על מנת ליצור את הבסיס לבירור בעתיד. יחד עם זאת עלינו לעקוב כבר מההתחלה אחרי התפתחות המבכירות מהדור הראשון אשר בהן נרצה למלא את מקום הפרות הפסולות.

בדיון משותף של הוועדה המקצועית ואנשי ענף הבקר לבשר, התבררה התכנית הקונקרטית של רכישת הבקר המקומי ונקבעו הכללים הבאים לחלוקתו בין המשקים:

(א) מבנה גוף: פסולות לחלוקה תהיינה רק פרות מנוונות וחולות.

(ב) מצב הריון: בכל מצב הריון ואף לא הרות.

(ג) גיל הבהמות: מגיל עגלה ועד פרה מבר גרת במידה שיש לה עדיין שניים בריאות ובמספר מלא.

יוסף רוזנברג

ארגון מגדלי בקר לבשר

למשקים שלנו במצב גופני ירוד מאוד, הבריא חוך תקופה קצרה בלבד מבלי שקיבלו כל תוספת באיבוס.

התכונות האינדיוידואליות של כל פרה ופרה קובעות במידה רבה את גודל הולד ואת קצב התפתחותו, אבל אין ספק שהשפעה מכרעת בשטח זה נודעת לכמות החלב שהולד יונק בתקופת חייו הראשונה. בתצפיות שלנו היינו עדים במקרים אחדים שולד בן השנה כבר עבר במשקלו על משקל אמו. גם במקרים פחות קיצוניים בלט יפה חלקו של החלב במידת התפתחותו של הולד. חותמו המכריע של הפר בהשבת הצאצאים היה ניכר בכל המקרים, גם בעגלים היפים מאוד וגם בפחות יפים.

היום נראית לנו דרך ההכלאה של הפרה המקומית בפרים מגזעי הבשר, כדרך בטוחה ליצירת בקר רב בתקופת זמן קצרה לערך. הבקר הזה יהיה בעל מבנה גוף כבד ובעל כושר רב לקרום בשר. היות ותנאי רכישת

ההרכב של בעלי חיים במשקל שונה

לפי מוריסון, פידטס אנד פדינגס

מינרלים %	שומן %	חלבון %	מים %	
4.3	4.0	19.9	71.8	עגל במשקל 45 ק"ג
4.3	11.2	18.8	65.7	" 135 " "
4.5	16.6	18.6	60.3	שור " 315 " "
4.0	26.9	17.1	52.0	" 450 " "
3.7	32.3	16.0	48.0	" שמן " 540 " "
3.2	37.6	15.7	43.5	" " מאד " 675 " "
3.0	44.6	12.4	39.8	" שמן באופן יוצא מן הכלל 750 ק"ג
5.1	17.2	20.0	57.2	שור רוזה בן 4 שנים
5.0	20.6	17.2	56.8	פרת חלב
4.2	29.2	15.6	50.2	פרה שמנה
4.7	14.1	18.2	61.9	סוס מבוגר
4.2	24.9	17.4	50.9	טלה שמן
3.4	19.9	15.7	61.0	כבשה לפני ההשמנה
3.5	25.9	15.4	55.2	כבשה חצי שמנה
3.0	37.9	13.0	46.2	כבשה שמנה
3.1	48.3	11.5	37.1	כבשה שמנה מאוד
3.6	3.5	17.8	71.2	אפרוח במשקל 226 גרם
3.7	2.6	22.6	71.1	אפרוח " 453 גרם
3.6	6.6	22.8	65.7	פרגית " 906 גרם
3.1	20.0	19.2	55.8	פרגית " 1812 גרם